

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 25.06.2019

Say: 1162

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

13814

Aşağıdaki sorularımın Anayasanın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 25.6.2019

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

24 Haziran 2019 tarihinde Hürriyet Gazetesinde yer alan habere göre, Fener Rum Patrikhanesi tarafından Amerika'daki tüm Ortodoks ve Rum Cemaatinin lideri olarak seçilen Türk vatandaşı Elpidophoros Lambriniadis, New York'ta Holy Trinity Katedrali'nde düzenlenen görkemli bir törenle resmi olarak görevine başlamış ve törende Türkiye'yi BM Daimi Temsilcisi Feridun Sinirlioğlu'nun temsil etmiştir.

Türk basınından sadece Hürriyet'in davetli olduğu ve dünyanın her yerinden Ortodoks din adamlarının katıldığı törende Hürriyet'in sorularını yanıtlayan Lambriniadis, "Heybeliada Ruhban Okulu'nun yeniden açılması için çalışmak, buradaki önceliklerimden biri olacak. Bu okulun açık olması son derece önemli. Ancak bu konunun diğer devletlerle bir ilgisi yok, bu okulun açılması, Türk devletinin kendi vatandaşlarına karşı bir yükümlülüğü ve Türk hükümetinin de bu konuya anlayış olarak soğuk bakmadığını düşünüyorum.

Ekümenik patriğimizden öğrendiğim değerli bir ders var; o da insanlar arasında köprüler ve ilişkiler kurmanın önemi" ifadesini kullanmıştır.

Öte yandan ABD'deki görevine başlamadan yine aynı gazeteye açıklamada bulunan Lambriniadis yeni görevinin "stratejik önemde" olduğunu ifade ederek şöyle konuşmuştur:

"Biz bazen Türkiye'deki Patrikhane'nin ne kadar etkili olduğunu fark edemiyoruz. Ancak Fener Rum Patrikhanesi, dünyadaki yaklaşık 300 milyon Ortodoks'u, dini olarak en üst düzeyde temsil eden bir kurum... Tarihte ilk kez bir Türk vatandaşı, ABD'nin başpiskoposluğuna seçilmiş oldu. Bu Türkiye için çok önemli, çünkü ABD Başpiskoposu, Amerika'daki bütün Rumların dini lideridir. Amerikan Ortodoks Kilisesi, dokuz metropolitlikten oluşan, 550 cemaat kilisesi olan, yaklaşık 2 milyonluk cemaati olan, çok büyük fonları bulunan bir kilise... Stratejik önemi ve etkisi çok büyük. Amerika Başpiskoposu, Türkiye-Yunanistan ilişkilerinde ve Türkiye-Kıbrıs ilişkilerinde her zaman önemli bir rol oynamıştır. Amerika'daki tüm Rum kurumlarının da manevi lideridir. Yani siyasi bir etkinliği de var. Bu açıdan Türkiye için büyük bir fırsat bu, çünkü Türkiye'yi tanıyan, Türkiye'yi anlayan, Türkçe konuşan bir din adamı, şu anda ABD'deki Rum lobisinin başına geçiyor, bunun da önemi ortada. Bu durum, Türkiye-ABD-Yunanistan arasındaki ilişkilere de katkı sunabilir. Bir kere ABD'deki Başpiskoposluk'un, Beyaz Saray'la sürekli açık hattı bulunuyor, ayrıca Beyaz Saray'a girip çıkma kolaylığı var. ABD, insan hakları raporlarında Fener Patrikhanesi'ndeki sorunları da birçok kez dile getirdi, başta Ruhban Okulu olmak üzere bu sorunlara çözüm bulmak ne Ankara'da ne Atina'da çok kolay değil, ancak Washington'da aynı masa etrafında oturarak çözüm bulunması olasılığı daha yüksek. Özellikle Heybeliada'daki Ruhban Okulu açılırsa, göreceksiniz ki, böyle bir gelişme Türkiye -ABD ilişkilerini de çok hızlı bir şekilde iyileştirecektir. Kaldı ki böyle bir kararın, Türkiye açısından hiçbir şekilde olumsuz bir sonucu yok. Cumhurbaşkanı bir çok kez söyledi, Ruhban Okulu'nun açılması için hiçbir hukuki engel yok."

Ayrıca Fener Rum Patriği Fener Rum Patriği Bartholomeos 24 Mayıs'ta Atina'da ABD'nin Atina Büyükelçisi Geoffrey Pyatt'le görüşmüştür. Basına yansıyan bilgilere göre ABD'li büyükelçi ABD Rum Ortodoks Kilisesi'ne Elpidophoros Lambriniadis'in atanmasını coşkuyla karşıladıklarını ve yeni görevine başarılı bir şekilde başlamasına yardımcı olmak için herşeyi yapacaklarını belirtirken, " 'Ekümenik Patriğin', Ortadoğu, Ukrayna ve tüm Ortodoks dünyası başta olmak üzere çeşitli önemli konularda dini bir lider olarak oynadığı kritik rolü de konuştuklarını" vurgulamıştır.

Bununla birlikte Lozan Antlaşmasında uzun süren müzakereler sonucunda, Fener Rum Patrikhanesinin bir Türk kurumu olarak; siyasi-idari işlerle uğraşmamak ve ülkemizdeki Rum Ortodoks vatandaşlarımıza ruhani hizmet vermek şartıyla İstanbul'da kalmasına rıza gösterilmiştir.

Yukarıdaki bilgiler doğrultusunda;

- 1- Bir Türk kurumu olan ve Fatih Kaymakamlığına bağlı Fener Rum Patrikhanesi'nin Türk vatandaşı başı Bartholomeos'un tüm uluslararası ilişkilerde, "Konstantinopolis-Yeni Roma Başpiskoposu ve Ekümenik Patrik" unvanını kullandığı doğru mudur?
- 2- Lozan Antlaşmasına göre sadece ülkemizdeki Rum Ortodoks vatandaşlara ruhani hizmet vermesi şartıyla İstanbul'da kalmasına izin verilen Patrik Bartholomeos'a, ABD'nin Atina Büyükelçisi ile görüştüğü "çeşitli önemli konular" hakkında bilgi sorulmuş mudur?
- 3- Tabiri caizse; Müslümanların lideri Halifelik ve Katoliklerin lideri Papalık ile eşdeğer anlam ifade eden tüm dünyadaki Ortodoksların lideri manasına gelen "Ekümenik" unvanını Fener Rum Patriğinin kullandığı doğru ise, kendisi bu ünvanı kullanma yetkisi olmadığı konusunda uyarılmış mıdır?
- 4- Fener Rum Patrikhanesi tarafından Amerika'daki tüm Ortodoks ve Rum Cemaatinin lideri olarak seçilen Elpidophoros Lambriniadis'in, "Heybeliada Ruhban Okulunun yeniden açılması için çalışmak buradaki önceliklerimden biri olacak" açıklaması hakkında görüşünüz nedir?
- 5- Yukarıdaki haberde dile getirildiği üzere bahsi geçen kişi, "Heybeliada Ruhban Okulunun açılmasına Türk Hükümetinin anlayış olarak soğuk bakmadığını düşünüyorum" ifadesini kullanmıştır. Elpidophoros Lambriniadis'e, ABD'deki görevine başlamadan bu konuda bir güvence mi verilmiştir?
- 6- Fener Rum Patriği'ne "ekümenik" hitabında bulunan Elpidophoros Lambriniadis'in göreve başlama törenine Türkiye'yi temsilen katılan BM Daimi Temsilcisi Feridun Sinirlioğlu, Elpidophoros Lambriniadis'e Türkiye'nin "ekümenik" hitabının kullanılmaması konusundaki hassasiyetini iletmış midir?
- 7- Yaptığı açıklamada, "Biz bazen Türkiye'deki Patrikhane'nin ne kadar etkili olduğunu fark edemiyoruz. Ancak Fener Rum Patrikhanesi, dünyadaki yaklaşık 300 milyon Ortodoks'u, dini olarak en üst düzeyde temsil eden bir kurum" ifadesini kullanan Elpidophoros Lambriniadis'e, Lozan Antlaşmasında Patrikhaneye sadece İstanbul'da yaşayan Rum ve Ortodoks vatandaşların ruhani temsilcisi olarak kalma kaydıyla izin verildiği hassasiyeti hatırlatılmış mıdır?

- 8- Mart-2011'de Rum cemaatin bulunmadığı Bursa'ya "Metropolit" olarak atandığında ilk iş olarak Yunanca ve İngilizce broşürler bastırıp, Bizans dönemi Bursa haritası yayınlayan Lambriniadis'in, yaptığı açıklamada, "Amerika Başpiskoposu, Türkiye-Yunanistan ilişkilerinde ve Türkiye-Kıbrıs ilişkilerinde her zaman önemli bir rol oynamıştır. Bir kere ABD'deki Başpiskoposluk'un, Beyaz Saray'la sürekli açık hattı bulunuyor, ayrıca Beyaz Saray'a girip çıkma kolaylığı var. ABD, insan hakları raporlarında Fener Patrikhanesi'ndeki sorunları da birçok kez dile getirdi, başta Ruhban Okulu olmak üzere bu sorunlara çözüm bulmak ne Ankara'da ne Atina'da çok kolay değil, ancak Washington'da aynı masa etrafında oturarak çözüm bulunması olasılığı daha yüksek. Özellikle Heybeliada'daki Ruhban Okulu açılırsa, göreceksiniz ki, böyle bir gelişme Türkiye-ABD ilişkilerini de çok hızlı bir şekilde iyileştirecektir" sözü ülkemiz dış politikası açısından ne ifade etmektedir?
- 9- Türk dış politikasına doğrudan müdahale anlamına gelen bu açıklama hakkında Lambriniadis'in diplomatik bir dil ile uyarılması düşünülmekte midir?